

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:
 на цілий рік 20 кор
 на пів року 10 кор
 на чверть року . . . 5 кор
 на місяць 1.70 кор
За границею.
 на цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року 8 рублів
 або 18 франків
 Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. І. п. Домбровського (Журнистична Експедиція місцеві в Агенції Соколовського в пасажі Гавемана).

Рукописи зворотять ся лише на попередле австрійське. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Обнова кабінету д-ра Кербера.

(X) Наближене речиння осінньої сесії державної ради приневолило правительство підготувати основи до успішної роботи законодавчої, а першим до того услівем є очевидно залишене чеської обструкції. Міністер-президент др. Кербер глядів отже способу, яким би Чехам уможливлено змінити дотеперішню тактику, відворот з обструкційної дороги на дорогу опозиції. В тій цілі отже покликано знаменитого чеського ученого, радника двору д-ра Ранду на становище міністра без теки для країв чеської корони, а тим самим привернено знов звязь і можливість порозуміваня між правительством а молодоческим клубом. Покликане д-ра Ранди на се становище не зобовязує молодочехів до ніяких уступок супроти правительства, але дає їм певну поруку, що сей муж в радї корони буде дбати про чеські справи, а передовсім подає вигляди на здійснене одного з головних домагань чеського народу, на засноване другого чеського університету. Ся іменно обставина, що др. Ранда яко професор університету неперечно дбати ме про дальший розвиток чеського шкільництва, затривожила Німців, котрі доси все опирали ся сему домаганю Чехів.

В іменовано секційного шефа Козля міністром скарбу добачають знов Німці ослаблене німецького впливу, позаяк др. Бем-Баверк був рішучим сторонником німецької лівиці і в значній часті усунув з міністерства скарбу перевагу чеської бюрократії скріпленої там за міністерства пок. д-ра Кайцля. Одно лише іменоване графа

Букуа з кругів консервативної шляхти прийняли Німці з вдоволенем так для его заводового знаня, як і его популярности в кругах аграрників. Покликане сего мужа на становище міністра рільництва вказує дійсно на се, що правительство приготує ся до економічної політики і думає сему напрямови надати більшу вагу.

По довершеню іменовань нових міністрів переговорював др. Кербер з провідниками німецької лівиці, т. зв. віділом чвірки, котрі після сеї розмови з д-ром Кербером заявили, що поки що не мають причини непокоїти ся, хоч будуть бачним оком слїдити за ділами правительства. Перед скликанем державної ради (речинець 17. листопада урядово ще не потверджений), зберуть ся представителі німецьких стороництв на нараду і тоді рішати нарештє про своє становище.

В звязи із заходами для уздоровленя державної ради є також переговори, які ведуть ся уже довший час між християнськими соціялами а католицким центром що до злуки обидвох сих стороництв, котрі би мали здержувати загонистість німецьких людовців.

Молодочехи займають супроти сих подій вижидаюче становище і можна сподівати ся, що в їх клубі найде ся більшість, котра заявить ся за залишенем обструкції а бодай за політикою вільної руки. Знаменно, що тепер молодочехи не висуваять наперед сповненя їх головних домагань, внутрішньої мови урядової чеської і засновин чеського університету яко условій залишеня обструкції, а навіть Narodni Listy запевняють лише, що молодочехи не кидають в кут свого оружя а будуть ждати, яке становище займе супроти них пра-

вительство. Дня 12-го листопада має відбутися нарада представників молодоческого клубу з їх союзниками із Славянського Союзу що до політичного становища в новій сесії державної ради. До того часу верне також із свого побуту на Кримі др. Крамарж, котрий має поважний вплив на політику молодочехів і тоді справа імовірно зовсім проясить ся. Не можна вправді заманювати ся вельми рожевими надїями, однак всеж таки можна сподівати ся, що переломова хвиля наближає ся.

Образки з галицько-руського шкільництва.

(Епізоди з промови пос. о. Богачевського з дня 22. жовтня с. р. при шкільній дебаті в галицьким соймі).

Народність а школа.

Если взагалі Ви, Поляки під зглядом ународовленя школи можете підносити які жалі і домаганя, то щож доперва маємо ми сказати, ми, котрі не тільки поза иншими щасливішими народами, але і поза Вами так дуже далеко лишили ся позаду і таку діткливу на кождім кроці зазнаємо кривду. Позвольте мені, мої панове, пару лише дати на те примірів і порівнань. От гляньмо! Справозданє виказує руских шкіль 2218, а польських 2228, отже майже по половині. Аналогично до того повинні би ми мати в загальному числа інспекторів також половицю, т. є 37. Тимчасом їх нема більше як 4. Чи гадаєте, панове, що у нас не нашло би ся відповідних, спосібних до тих посад людей? Чи гадаєте, що інспектори Русини не потрапили би лучше того уряду повнити, як Ваші Бероньські, Шашки, Дуткевичі, Костецкі? Ні! Люди є; але вони мають одну хибу, оден грїх первородний: они Русини!..

Письменська спадщина бл. п. Костя Горбала

подає Ол. Барвінський.

Спомини з молодих літ.

(Дальше).

Понадались иновді пісні з характером «дяківським» — напр. «А в нашой Катерини Гарасим був...» або «Гей Грицько в гору йде (дме?), шумить, дуднить, куда йде, що в великім щастю...» — Про тавці годилось бодай згадати — як и про обряди весільні, котрі вже вині, бачу, вийшли із звичаю. Ище як бим давивсь — як танцюють поважні газдині и господарі, зобравши поли довгих «капот» на руку... «козачка». «Козачок вже вийшов з моди» — жалував ся на однім весілю передо мною поважний господар... ще перед трицяти роками.

Що Тисьменичане були спосібні и на всякі «вгадки», свідчать о тім численні, жартобливо-веселі анекдоти, приповідки (пословиці) и прізвища насмішливі. Пословиць як на пр.: Задрісний — як повіске око; лукавий — як попіске око; ненасичений — як попіський міх; — «верни діткку, бо то попове...» (приговорюють жартами, коли чого не можуть знайти)... окрім Тисьмениці я нігде не чував. Так само не доводилось мені чути тих самих анекдот, котрі ще з молодих літ пам'ятаю: про наймита попіскего,

що воров горох; — другого наймита — що станув в дверях церковних и доносить, «що вовк зїв корову — а коли піп від вітваря зацятькує го: Тихо! півгубкою!» наймит стулявши жмению пів рота еще голоснійше крикнув «тай теле!» (Послов. тож. Тисьмен. «Нема по-над ню тай над попову свиню») — Стілько про властивости интелектуальні. Більшой ваги були би дані дотичні економічного и матеріального бита. Але тут заходять ще більші трудности, коли би хотіти відібрати де-що — що може в нинішніх часах придатись — и може би кинуло світло на де-які питання економічні. Тут але не обіцюю подати багато даних... «що було — то ся минуло» — а впрочім може пізнійше буде і догіднійше. Проте перейду до тогданьго шкільництва — именно згадаю про школи дяківські старого крою, в котрих и я був и «світла» и «науки» «чма-ло» роздобув собі. (Доси писав 31/1 87.)

В загалі можно сказати, що Тисьменичане об'являли з давен-давня доволі охоти до науки письма — именно церковного. Значна часть мужчин уміла читати, де-котрі и писали, розумієть ся, наслідуючи письмо друковане, кирилицю и в такий спосіб переписували собі звичайно пісні церковні, коляди и один апокриф — т. з. «Божий лист», книжочка зовсім невелична — содержаня мистично-релігійного досить популярна, бо знаходилась в многих хатах по-при Граматку (т. є. властиве Катехизам з щоденними молитвами, молитвослов з чепівцем (часослов) и псалтирю. До книжок тих додатиби ще «пі-

сні церковні», у де-якого акафисти — в церковнім язвці або и видані з польским переводом.

10/2 887. (Через кілька днів не писав нічого, раз що не було часу по причині закінченя курсу, по друге що випало пійти в один дїм и другий в гостину; вкінци же заняв ся похороном умершого в суботу 5/2 887 проф. гимназ. Яна Терлядзінського, родом з Тарнова). Отже ваявуючи до попередньго означчу тільки, що «міщане Тисьменецькі, хоть черпали «мудросте» книжкою з так скуких жерел, всеж такіи мали славу письменних, співаків и справді задавали «шику» в цілій околиці. Довгі часи мусіли им вистарчати школи дяківські. чи були сі школи при кождій з трьох церков, тепер вже не скажу, хоть дяки були при кождій. При церкві міській або властивій парохіальній був за моих хлопчячих літ дяк Пірановський, чоловік з численною родиною и зовсім поважаний. З одним з его синів я колегував в так званій школі німецькій, або як офіційально довго звалась, в школі тривіальній. Спершу ходив я яких півтретя року до школи дяківської. Вступив однак вже щось троха підготовлений в дому, именно научив мя азбуки, складати и складами читати мій вуйко Андрій Юревич, ученик пятон або шестон клася гимназійальної. Захорювавши на ногу, котру дуже попик собі будучи ва «станці» в Станіславові, мусів кілька місяців лежати в нашім дому, бо волів бути у сестри як у котрого-небудь з старших братів, хоть заможнійших. Перележуючи так цілїми днями

Скажете може: „на що вам інспекторів Русинів, коли інспектори Поляки вашу мову розуміють, знають, уживають, шанують“. Отож то і є, що ні! Приміром такий інспектор з Тернополя Хмурович навіть до рускої приїхавши школи ані слова ніколи не промовив по руски. Так само інспектор з Підгаєць Квасніцький, котрий в додатку ще і то має на своїм сумлінню, що покійного Андрія Кметика, учителя з рускої школи з Божикова, з причини що діти, як твердив, не вміють поправно висловлювати ся по польськи, так зачав переслідувати, що він умер на розлягані жовчи... Які труднощі, перешкоди ставять ся учителям Русинам, щоби вони не могли стати управителями шкіл, доказом того най послужать отей приміри. По відході Івана Шумського, управителя школи з Старого Самбора, мав після права і слухності зістати управителем взірцевий учитель п. Крайковський. Але що він Русин, то рада шкільна переносить его найперше до Хирова, а звідтам скоро на Мазури. Натомість управителем в Старім Самборі зістає не дуже то сьвітлий учитель Поляк Вітковський, перенесений до Старого Самбора з Радехова за кару, хотий подало ся кількох старших і заслужених учителів Русинів!.. В Глинянах повіту перемишлянського, хотий є чотирокласова школа руска, то вже 1½ року провізоричним управителем є Поляк, котрий не володіє руским язиком і котрий остаточно мимотого призначений там на сталого управителя.

Не лучше діє ся і в Збаражчині. Там на 8 посад управителів двокласових шкіл 7 місць займають Поляки, а осьму Русин, але такий, о котрім каже ся *gente Ruthenus natione Polonus*. Тепер знов утворило ся дві посади управителів, а то в Шилах і Стрийці, та інспектор Гартлеб також і ті дві посади зарезервував Полякам, хоч в Шилах викладовий язик є руский.

Або хочби і у нас в повіті долиньскім. В році 1900 був управителем школи в Долині Поляк Новаковський, котрий згаданого року зістав інспектором. Опорожнена в той спосіб посада управителя належала ся тамошньому учителю Антонови Павлусевичови, котрий мав за собою 15 літ служби. Але що він Русин, отже ужито против него штучки. Ото Новаковський робить донесенє до краєвої ради шкільної, що Павлусевич дня 3. червня 1900 самовільно опустив школу. Рада шкільна краєва розпорядженєм з дня 27. липня 1900 ч. 17569 виточує Павлусевичови дисциплінарне слідство, а заразом уділяє ему урльопу на час від 15. липня до кінця серпня, т. є на час вакацій. Було се все потрібне, бо учитель на урльопі і в слідстві не може дістати управительства школи. Розуміє ся що в такий спосіб зістав управителем в Долині Поляк Гайльман, молодший від Павлусевича і навіть без повного іспиту виділового. А щож виказала ди-

сциплінарка? Ото, що критичного дня 3. червня випадали того року Зелені сьвята, вільні від всіх функцій шкільних. Рада шкільна краєва пересьвідчивши ся о тім, увільнила Павлусевича від вини розпорядженєм з дня 1. вересня 1900 ч. 22289, котре доручено Павлусевичови дня 10. вересня 1900, коли посада управителя була уже надана.

Так само діє ся і з рускими учителями і учительками. Їх дає ся до польських шкіл; а коли і найдуть ся в руских школах, то не дає ся їм учити руского язика, лиш польського або німецького. Натомість рускі школи заповнені учителями Поляками, руский язик поручає ся учителям Полякам. От є місто Хирів, де багато людности рускої, дє в школі багато дітей руских: але учителя Русина ані на лік! Так само в Старім Самборі. Русках душ є там 2130, Поляків 600, Жидів 1700; рускої шкільної дїтвори є до 400, коли тимчасом польської не дійде і до 200: — а на 13 сил учительських є ледво оден одніський молодший учитель Русин, а управитель робить в рускім письмі такі блауди, за які ученик в III році науки мусів би дістати злу ноту. В Тернополи в трех женьських школах нема ані одної Русинки; на 30 учительок є тільки 2 Русинки, і то при рускій паралельці! В Перемишлях в посліднім році було в школі вправ 31 Русинок, в школі промишловій 65 учеників, в мужській виділовій школі разом з народною 90 Русинів, в школі імени Франц Йосифа 151, в женьській школі 79 Русинок, в мужській імени Конарського 115, в женьській 57, в школі Яна Кантога 108, в школі імени Ядвіги 76 Русинок. На то все було там всего двох, кажу двох учителів Русинів. Так само в Копичинцях повіту гусятинського на 9 сил учительських в мужській школі нема ані одного Русина; в жіночій школі на 7 сил є лиш одна Русинка, а рускі діти до церкви провадять густо часто Жидівки Фридманівна і Тірігенівна...

Япаньско-росийска війна.

На суші.

Як видно з дописий і листів з манджурскої армії, там вже від місяця панують ноцями приморозки, а тепер вже і в день при сонці мороз не попускає. Яолян, який давнійше був нещастєм для воюючих, став тепер їх добродійством. Яолян служить за підстилку бівакуючим в чистім полі війскам і є їх одиноким топливом. Куропаткін, який був перше строго наказав уживати горівки, тепер з причини низької температури зарядив розділюване якоїсь скількості спиритусу між відділи. Війска відпочали за ті дві неділі і чимраз більше рвуть ся до борби.

кінця и дяк вже «вислухав» посліднього «пенса», переказував до матері дотичного хлопця, щоби ся знала на річах и на той а той день наварила великий горнець каші молочної и принесла до школи. За мого побиту в школі «рускій» лучалось се кілька разів. Признаюсь, була се для нас потіха не тільки за для каші, але що мали ще забавку з горшком. Коли го вже випорожнено, вискробано, старші і чемнійші з учеників (школярів) несли го над рів — котрим сливали води дощеві з міста, там завішували на ків (кіл) а тепер зачалось «грипце». Перший цілив «п. директор» — три рази, звичайно однакже щоби промахнутись; потім кидали камінчиками школярі за чергою и по старшині — так довго, поки послідний череп з слуха на землю не спав, бо тоді вже всі збіглись и стали один перед другим на виривки молотити черепя на вайдрібніці кусника. Про звычай той можебим и не згадував, колиби не подавав подібну споминку у Номиса Мордовцева — відси в оповіданю «Дід Минабаба Миниха». И така дрібниця — скоро принялась на окраинах величезного простору, на Покутню з одної и Україні з другої сторони, свідчить о колишній сільнім житю — а може и сільних властивостях колишнього шкільництва.

(Дальше буде).

Відділ правого російського крила мав загнати ся на полудне аж рівно з Ляояном, здовж правого берега Шаго. З огляду на те, що і на лівім крилі Росияни займають позиції висунені на полудне аж до жерел ріки Шаго, стає дуже близьким припущенє, що Куропаткін, забезпечивши ся над рікою Шаго у фронті сильними оборонними редутами, буде старати ся ударити відразу на Ляоян, обійшовши янтайські позиції, які Япанці сильно укріпили. Сей маневр можна би виконати тільки при помочи відділу ген. Лєневича, який з північної Кореї має зашахувати зади япанської армії. Впрочім на фронтах обох армій ідуть дрібні перепалки і рідкий гарматний огонь висунених поодиноких гармат для острілювання таборів і відділів неприятеля. Як доносять, Япанці зовсім покинули свою залогу в Віджу, Такушані і Пічево і всі свої транспорти звернули до Інкав. Се напевно вплине на дальший плян російської кампанії в тім напрямі, як ми вказали в горі.

Англо-росийский конфликт.

Росийско-англійський конфлікт з причини нещасного випадку на північнім морю, подав новий жир англійській прасі. Природне розв'язанє сего інциденту може і мусить наступити тільки на мирній дорозі, бо прецінь Англія не може провадити війни задля кількох ненароком убитих рибаків, яких родини Росия певно забезпечить, а Росия не може відказати ся від повної сатисфакції, коли їй розходить ся о то, щоби балтійска фльота як найскорше і без перепон станула на східних водах. Вправді фактом є, що англійську флоту змобілізовано, що середземна ескадра спішить до Гібральтару і там евентуально могла би здержати балтійську флоту, ба і без того Англіїці могли би не пропустити єї біля своєї твердині, або і в каналі Суєскім, але нема жадних даних і причин до того, щоби Росия відказувала ся від скорого і справедливого доситьучинєня. Але тих вілька днів, що конечно мусять перейти, заким перше слідство і виміна нот підготовлять справу до рішення, англійска праса визискала вповні до ріжних алярмів і припущєнь. Остаточно показує ся, що обі сторони годять ся на передавє цілої справи рішеню міжнародного трибуналу в Газі.

З Порт-Артура.

Незвичайним явищем є триницятільтний герой Зуєв, хлопчина з Порт-Артура, який одержав три хрести заслуги за те, що вже тричі передирав ся через япанську армію з Порт-Артура до манджурскої армії з письмами і устними рапортами від ген. Стєсля. Зуєв на вид дуже подібний до Китайців і уміє добре по китайски та по япаньски. Коли перебере ся в китайську одежу, ніяк єго не можна розпізнати. Мимо сего нераз вже був в найбільших небезпечностях, але завжди умів з хитростию і смілістю вивинути ся з них. — Про Порт-Артур доносять з китайських жерел, що оноді стояла над ним луна цілу добу. З Токіо доносять про здобуті нові форти Япанцями і ослабленє відпору залогі, так що вже за кілька днів надійть ся занятя кріпости. Здаєть ся, що Япанці і сям разом грубо заведуть ся. На всякий спосіб з кріпости дістане ся їм тільки купа каміння, а і при занятю ще багато Япанців вилетить у воздух разом з фортами. Бо очевидно ті форти всі підміновані, а в послідній хвилі ген. Стєсель цофне ся на Тягровий півостров, де може ще боронити ся з місяць і більше, а всі форти одним потисненєм електричного гузика висадить у воздух як раз в хвилі, коли триумфуючі Япанці застромлять на яким форті свій прапор побіди. Однак ся хвиля може бути ще дуже далеко.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ. При зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о споре відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залегlostий та о приєднуванє нам нових передплатників.

НОВИНКИ.

— Календар. В неділю: руско-кат. Андрея; рим.-кат. Клявдія. — В понеділок: руско-кат. Луки еванг.; рим.-кат. Вольфганга. — У вівторок: руско-кат. Йоїла; рим.-кат. Всіх Сьвятис.

зачав мене в зимі 1842 або 1843 р. учити по рускій — без книжки, пишучи азбуку и «склади» потім слова крейдюю на стіні з почорвілих від старості дощок. (Хата наша була дуже стара, старосвіцька, в зруб з плениць збудована, давнійше до митя призначена, доперва коли стіни повходили в землю, повищувались на всі боки, зачали й з середини білити — аби трохи веселійше виглядала). Приучившись трохи читати запровадила мя мама в літню пору до дяка. Букваря вже мені не дали, але «Граматку» т. є. катехиз з молитвами а може по році числовець (часослов). До дяка ходило літом яких 20 до 25 хлопців, зимою ледве половина. Літом сиділи ми під церквою або під дзвіницею, часто без надзору або під надзором тринадцятільтнього а може старшого сина Пірановського, котрого ми не дуже боялись, та, як хлопці, навкруги бігали, пустовали, деякі за гніздами воробців лазили, а часом и білись. Я зачислявсь до спосібніщих — хоть був дуже малого росту, и зате сам дяк звичайно кликав мя «куцям». Метода науки була дивна. Поминувши стародавнє «силлябізованє» — ледве двох училось однов и той самої «лекції», або як у нас загально приняв ся термін: «пенса» (*pensum*). — Кождий з хлопців читав або силлябізував хоть би в одній книжці але не на ничім місці, и поки «невитвердив» «пенса» на память, дяк або єго заступник не задав му нового «пенса» и так міг половину числівця півтора року або й два читати. Колижь удалось котрому долізти до

— **Із Станиславова** доносять: «За віру і свободу» — це ключ кожного Русина-Українця. За це клали голови наші батьки, за це борося ми нині. Русин, як опустить в неділю богослуження, то вже цілий тиждень неспокійний. Однак сповнюване тої заповіді стало сь від якогось часу в Станиславі прямо неможливим. Всіх вірних руского обряду є в Станиславі около 10 тисяч а церков лиш одна і то невелика. В часі богослужень панує тіснота не до описаня. Аби сему зарадити, задумали станиславські Русини-Українці приступити до будови другої церкви і в тій цілі зійшли ся они минулої неділі, дня 24. с. м., в комнатах «Рускої Бесіди», щоби ту справу точійше обговорити і вибрати комітет для переведеня наміреного діла. Число учасників було вельми поважне. Всі верстви станиславського населеня були тут заступлені. Прибув також Владика Преосвященний др. Хомишин сердечно і оваційно всіми повитаний. Народи тревали близько дві години а вислід їх такий: Нова церква буде називати ся «Церква Непорочного Зачаття Пр. Діви Марії». Она повстане в память святакованя 50-літнього ювілею оголошеня догми о Непорочнім Зачаттю Пр. Діви Марії. Таким є сей рік, в котрім начато те побожне і спасенне діло. Вся акція буде іти під покровом Преосвященого Епископа Григорія. Для придбаня фондів вибрано комітет, до котрого увійшли: радник Каранович яко голова, о. Шмериковський гаспуніком, др. Слоневский секретарем, Савин Левицкий касиром, Мих. Червякский др. Жуковский, о. Барин, пані Рибчукова, пані Літовська, С. Гайдима і Йосиф Аксентий, самі чесні і вельми діяльні люди. На будову нової церкви є доси зібраних 3.000 К. — 18 четвер д. 5. падолиста устроює Товариство «Руска Бесіда» в своїх комнатах (площа Франц Йосифа ч. 3. поверх 1) вечерниці з танцями. Вступ від особи 1 К. Стрій домашній. Початок о 8. год. вечером. — На будову руского народного театру у Львові зложено в жовтні с. р. 90 К на вкладкову книжочку «Рускої каси міщанської в Станиславові» ч. 71.

— **З Коломиї.** Вечерниці товариства «Родина» відбудуть ся в суботу дня 5. падолиста в сали «Народного Дому». Початок точно о 9 год. вечером. Вступ від особи 1 К.

— **Виділ Товариства св. Ольги** просить Ви. Пань, котрі хочуть прийняти участь чи то в цілім обході ювілейнім с. є в днях 1. і 2. падолиста (вівторок і середу), чи лише в часті єго, як в академії і загальних зборах с. є 2. падолиста, щоби свою участь, зглядно свою заяву до прийнятя в члени Товариства зголосили нехлибно до 12. години в понеділок с. є 31. жовтня до Виділу (Львів, Ринок 10, в бюрі Товариства урядників і священників). При загальній участі просить ся окреме зазначення участі в спільнім обіді. Як найусильнійше просить ся всіх Ви. Пань, котрим лише їх обовязки на те дозволяють, побути на той обід. Се має бути перша громадна церковна маніфестация — беручи се слово в найвнеслійшій значіно — нашого руского священачого жіноцтва перед Богом і всіми людьми.

— **Довірочна нарада руских послів** соймових і державної ради в Галичині і Буковині має відбутися в Чернівцях завтра в неділю. Руский соймовий клуб зі Львова має вислати на ту нараду пос. Гурика і Старуха.

— **Зміна назвиска.** Намісництво дозволило о. Дионізому Гудьови, пароху в Пятковій, змінити назвиско на Мирович.

— **Гр. Шептицкий,** австро-угорський аташе при російській армії в Манджуриї, доіє в листі своєму батькови, що він здоров і поводить ся єму добре.

— **Тов. «Руска Бесіда» в Вашківцях н. ч.** (на Буковині) уряджує дня 20. падолиста жывий і дивний під редакцією д. д-ра О. Маковей, почім відбуде ся величавий вечерок з танцями. Вступ від особи 2 К за запрошенем, стрій візитовий або народний, музика д. Алека Паращука з Гливиці. О численну гостину просить — *Виділ «Рускої Бесіди».*

— **З черновецького університету.** На сей змовний курс вписало ся загалом 570 слухачів, а іменно: на гр.-ор. виділ богословский 58 звичайних а 3 надзвичайних слухачів; на правничий виділ 289 звич. а 15 надзв. слухачів, а на філософський виділ 129 звичайних і 43 надзвичайних слухачів, 10 фармацевтів, 12 госпітантів, 5 звич. і 21 надзв. слухачок та 10 госпітанток.

— **Кваліфікаційний іспит** учительский до виділових шкіл здали перед львівською іспитовою комісією: 3 І групи: Кац Хаїм, Китай Пінкзе, Трачянский Володел, Хіоніцивна Мария, Герстманівна Олена, Юшинська Мария (з відзн.), Кнореківна Йосифа, Коловська Ангеля, Кордуба Олена, Крушинська Мария, Малієвська Ольга, Малієвська Стефанія, Мордковичівна Софія (з відзн.), Петровичівна Олена, Рудинська Мария, Шуніцка Анна, Ширавичівна Мария, Вілжівна Ядвига (з відзн.); в II групи: Стоцкий Кароль, Арендарчиківна Броніслава, Баєровичівна Целягія (з відзн.), Гохберг Павлина, Іванцова з Ба-

чинських Евгения, Маєрска Станислава, Мійска Мария, Мілічівна Ядвига, Поповичівна Ядвига, Салаянківна Стефанія (з відзн.), Сеньковська Ванда, Срочинська Саломей, Шуйська Олена; з III групи: Чапран Мартин, Малецкий Іван, Ручай Йосиф, Солярский Клявдай, Владика Антін, Савицківна Іванна (з відзн.), Сваричевська Софія, Вуйциківна Софія (з відзн.).

— **Подяка зі Снятина.** На снатицьку бурсу «Шкільної Помочи» зложили жертви (в коронах) від 1/5 1904 отсі Вп. Доброді: Юрій Гнатюк з Кракова 3, Магістрат міста Снятина 100, Володимир Добрянський 1-64, Франц Байкер 1-12, Юрій Гнатюк з Кракова 3, з пушки в канцелярії парохіяльній в Снятині 1-28, др. Петровский з Вашковець 6, Іванна Гаванська зі Сторонця-Путиля 4, складка на соборчику в Снятині у Впр. о. Огоновского 7-83, складка в церкві на відпусті в Снятині на руки Впр. о. Дроздовского, М. В. зібрав 10, о Крушинський з Гаврилівки 5, Юрій Гнатюк з Кракова 3, Василь Чигоран з Залуча 4. В тім часі зложено дальше яко членські вкладки 140 К 80 с. На руки п. Федорчука зложили Впр. о. Лукашевич з Задубровець 4, о. Федюк з Ганьковець 1, о. Вакулиевский з Русова 2, Шмигельский 1 і о. Лукаш вич 4. Всім Високоповажаним жертводавцям складає Виділ отсим пиру подяку і просить памятати ласкаво на сю так важну інституцію народну, а то тим більше, що тепер потребує она конечно помочи, бо мусить удержувати сего року 20 учеників зі школи реальної, а одному з браку місяця дав лише харч. Суть то сини переважно бідних селян так з охресности, як і з інших повітів нашого краю. Двох з них платить по 14 К, а решта по 2 К і 4 К. Кількоє є цілком безплатно. Надто купили ми сего року дім на пошічене питомців за 5.200 К, котру то квоту винозичили ми в банку на сплату в піврічних ратах. Ми не в силі двигати самі сего тягарю, бо нас членів є дуже мало, проте відзиваємо ся до почутия серця Ваших, любі Родимці, з горячою просьбою, подайте нам свою помічну руку в так для нас тяжкій хвилі, а певно гріш Ваш не буде змарнований, тільки виплекає Вам колієс борців народа — добрих патріотів Русь. — За Виділ товариства: *Філімон Огоновский* голова, *Ілля Федорчук* секретар.

— **Нещасливі пригоди.** Селянин Василь Лубик з Чортівця, городеньского повіта, вибираючись на торг до Обертина, замкнув в хаті трое малих дітей під опікою 16-літньої доньки. Заки Лубики повернули з міста, вибух в їх домі пожар і знищив хату, а в огні згоріло одне з їх дітей. — З Косова доносять, що до тамошнього судового арешту приведено оноді селянина Онуфрія. Сторожук з Угров, арештованого під замітом забійства. Сторожук напав в поли на сього сусіда Юру Мазурска і побив єго колом так сильно, що Мазурек помер.

— **Крадіж американських листів** на краківській почті дала почин до евергічного слідства судового і дисциплінарного. Вчора слідчий судія др. Тшнадель через три години переслухував старшого офіціала почти в Кракові, Івана Ляндфріда і поручив єго арештувати. — Ляндфріда суспендовано в урядових чинностях ще перед трема місяцями, коли вийшла на яву крадіж американських листів з доларами. Однак і потім пропадали листи, тому відвернуло ся було від него підозріє. Але єго арештоване вказує, що він також не був без вини.

— **З Коломиї** доносять: Прокуратория обжалувала адвоката д. ра Кирила Трильовского о аличн обиди маєстату і проступок з § 305 сновенній через мнине захваловане каригідних вчинів. Розправа має відбутися небагом перед виробуючим трибуналом.

— **Проти пожарів з іскри льокомотиви.** Комісар будови машин у Відні, Кароль Шлєднер, зладив прилад, котрий забезпечує против іскор, що вилітають з льокомотиви і так часто стають причиною пожеж. В комині льокомотиви умієв він фриктиву з відповідного матеріялу, котра не перепускає на верх іскор, а також неспалених частиць вугля. Ті частиці падають до посудини, звідки руюю при помочи воздуха, втворюваного рухом поїзду, а впадаючого кризь отвори в тій рурі, дістають ся назад до огнища і підлягають осавному спаленю. Прилад приносить ще інші користи, бо кидуючи частиці вугля до огнища, причиняєсь до заощадженя 10—15% вугля, що при всіх поїздах в Австрії творить велику суму 6—7 мільонів корон річно.

— **Практичні мундури в Манджуриї.** Ген. Куропаткін завів для російської армії нові мундури, які показали ся практичнійшими від давних. Зима в Манджуриї є вельми остра, тому ходило о забезпеченє жовіра перед студенюю, а при тім мундур мусить бути легкий і вигідний. Новий мундур буде отже складати ся з короткого кабата скровного на шведский спосіб, сподий з грубого сукна або підшитих шкірою, а замість плаща буде півкожухом. Так зодягнений жовір буде міг легко рушати ся і не буде перемерзати. Офіцерам дозволено носити вовняні шапки, які би накривали голову, шию і лице; на лиці буде лише отвір від очей до уст. Над-

то офіцери можуть носити жовті окуляри для охорони очей перед блеском снігу.

— **Почтовий голуб,** висланий з Порт-Артура, здаєсь, до Мукдену, залетів аж до Новоселиці російської коло Черновець, де єго спіймав купець Гнат Добровольский. Голуб мав на ніжці срібний дріт з написом «Порт-Артур, ч. 37», а під єго одним крилом висіла маленька пергаментова коверта з листом писаним на шовковім папері. Лист був записаний самими числами. Показує ся, що почтовий голуб не все долетить там, де належить.

— **Пастухи убили посадника.** В місточку Асіреале коло Палермо процесував ся посадник міста др. Севастіян Жуфріда з сусідними селянами о пасовиско. Оноді др. Жуфріда з містопосадником вийшли на те пасовиско і стали вигоняти худобу. Розлючені пастухи спіймали обох і скинули їх з вершка скали у пропасть. Др. Жуфріда згинув, а єго товариш тяжко покалічив ся.

— **Воздушна труба в Альжирі.** Місточко Айн-Сефра в Альжирі постигло оноді нещастє. В околиці звів ся такий вихор, що виривав дерева з корінєм, а коли впав на те місточко, знищив єго до тла. В місті ніхто з людей не погіб, але за містом пірвав вихор кількадесят людей і заніє їх близько кільометер у воздухах, почім кинув неживих на скали.

— **З кримінального кодексу в Корей.** Одна з російських часописий подає кілька характеристичних параграфів з кримінального кодексу Корей. Зооміж параграфів, що відносять ся до державних проступків, цікавий є § 235, на основі котрого 25 літ тяжких робіт дожидає того, хто забуде замкнути за собою двері, що ведуть до царської палати. Відносини корейского законодавства до родинних справ можна зміркувати з отсих параграфів: § 557. Жінка, що допустила ся подружної зради, може на бажанє чоловіка бути продана або видана замуж, а хто хоче полишити таку жінку при собі, може робити, що єму завгодно; чоловік, що видасть жінку за спільника зради, або продасть єму єї, буде засуджений на таку кару, на яку заслужив той послідний. § 640. Віритель, що не одержав звороту позички і згодив ся взяти в заміну жінку свого довжника, має бути засуджений на 100 буків. § 641. Віритель, що не одержав звороту позички, коли оженив ся з жінкою або донькою свого довжника, буде засуджений на удущенє. Верником законодатної прозорливости є параграф 562: Сорокома буками буває караній кождий, хто учинив щось, чого учинити не повинен. З під того параграфу хиба ніхто не зможе увільнити ся.

— **Небезпечні лучі Рентгена.** Недавно помер в Америці перший асистент винахідника Едісона наслідком ран, які викликали лучі Рентгена. Тепер доносять, що також сам Едісон занеміг тяжко на ту саму хворобу. Єго тіло покрито ся ропними ранами на всіх тих місцях, де ділали рентгенівські лучі. На ту хворобу медицина не знає середників, тому стан славного Едісона уважають за безвихідний.

— **Родимці!** Не забувайте на приватну жіночу семінарию у Львові, удержувану Тов-ом педагогічним і присилайте постійні жертви! Вписуйтесь громадно в члени сего Товариства і впривуйте залеглости. Вписове вносіть 1 К. Пренумеруйте часопись для дітей «Дзвінок» і часопись «Учитель», так щоби они могли при більшій числі передплатників стати на ще висшій щаблі і відповісти всім бажаним сьвідомим читачів. Адреса касира: А. Алієвський (ул. Кохановского 15 Б.)

Проповіди на свята і неділі цілого року, о. Петра Білинського, часть I і II, можна дістати по ціні 3 К за кожду часть у автора в Зарзаниці, почта Вишнівчик, в книгарні Інститута Ставроп. у Львові, в книгарні п. Яблоньского в Тернополі і в книгарні п. Дьбошинского в Станиславові.

Телеграми

з дня 29. жовтня.

Будапешт. В угорскім соймі предложив вчера міністер скарбу Люкач бюджет на 1905 р. і виголосив експозє. Бюджет предмінує: звичайні видатки в квоті 1.067,865.000 К, се є о 42,227.000 К більше як в попереднім році; надзвичайні видатки 170,016.000 К, се є о 4,498.000 К більше. Доходи звичайні преліміновані в квоті 1.101,551.000 К (о 20 міль. більше), а надзвичайні доходи на 136,552.000 К (о 27 міль. більше). Бюджетова надлижка вносіть 193.000 К.

Відень. Австро-угорський воєнний корабель «Елісавета» приплив до Йокогами на 4-тижневий побут.

Прага. При доповняючій виборі посла до державної ради в Чеській Ліпї вибрано послом німецького радикала Петра Крічера.

3 галицького сойму.

Нинішнє засіданє почало ся відчитуванєм внесень та інтерпеляцій, між якими було пос. Остапчука в справі виборів до громадської ради в Гниличках, збаравского повіта, почім приступлено до дальшої дискусії о рентових оселях.

Перший промовляв пос. Олесницький. Бесідник доказував, що проєкт не відповість тим вимогам, які до него ставить ся. Замітив, що комісія не буде могла дати собі ради при оцінці, кому уділити кредиту, бо о него буде старати ся кожний, чи буде єго потребувати, чи ні. Дальше наводив голоси правників і економістів на доказ, що они заявляли ся проти рентових осель. Змаганя у інших соймах творити рентові оселі стрічали ся все з опором селянства, хоч там не було «радикальної» агітації. Бесідник сумніває ся, чи сей закон одержить санкцію, дальше замічує, що край не має фондів на поліпшенє платні учителям і на будову шкіл, а тимчасом буде поносити всі кошти твореня рентових осель. Вкінці наводить небезпечність, яка зі сторони рентових осель грозить Русинам через колонізацію Мазурів у східній Галичині і переносенє влстителей тих осель між більшу власність, через що будуть они мати віральні голоси в репрезентаціях повітових. З тих причин бесідник протестує проти сего закона і заявляє, що Русини будуть голосувати проти него. — Засіданє триває дальше.

Є на продаж деревляна церков з іконостасом в цілком добрім стані і з дзвіницею і дзвонами. Близша відомість в парохіяльнім Уряді в Ясениці сільній, почта Дрогобич. *Свящ. Іван Шевчик*, сотрудник. 114(6-6)

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівського універс., б. лікар клініки проф. Ляйдена в Берліні
ординує у внутрішніх недугах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує
при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Сензацийна програма до 31/X 1904.

1) Увертура. 2) Режисмограф. 3) Morello, шпортовий акт, майстер еквилібристики на дроті. 4) Wegner, комічні жонглери. 5) Сестри Peggy, англійські співи і танці. 6) 4 Niados, 2 жінчини і 2 мужчини, феноменальна сальонова гімнастика. Орхестра. 7) Дама в чорнім шали, сценічний твір зі співами, лібретто і музика Вінк. Рапацького. 8) Violet Wegner, англійська субретка з театру Емпіге в Лондоні. 9) Marcel & Boris, подиву гідна еквилібристика. 10) Bouwmester, звааний Пагавіні П., майстер на скрипці. 11) Marcello & Millay, надзвич. комічна сцена на подвійнім реку і пародія борбництва. 12) Біоскоп Oesera.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленим білєтом на фотелі, ложі і І-рядні крісла можна їхати даром на представленє омнібусами Кольосоє, які ждуть коло Віденської каварні.

Поєма

про „Сокольський Базар“

у Львові, ул. Руска І.

Позір! Свої до своїх! У нас самих сила!
Самі своє щастє будувати мемо,
Самі могутній будинок здвигнемо,
Котрого-б ніяка міць вже не звалила...

Позір! Гукнімо усім дококола:
Всьо мем купувати в „Базарі Сокола“!

Чужим не дамо гроша ми свогого —
Нї! в кармані власні піде добро наше,
Всі мем доливати до спільної чаші —
Пора працювати для себе самого:

Чужим не служити нам! Гукнемо під хмари:
Всьо мем купувати в „Сокольськїм Базарі“!

В „Сокольськїм Базарі“ — чого там не має? —
Аж душа у тебе любо усміхнеть ся,
Такий товар добрий а таний даєт ся,
Що аж твоє серце радісно витає.
Як там раз купиш, певно будеш, Брате,
В Базарі „Сокола“ усьо купувати...

Бо чи ти хочеш писати де листи,
Чи пер найліпших олівців дістати,
Чи карток гарних із видами мати,
Чи першого сорта папір хочеш чистий,
Ручок чи циркилі, чорнила бажаш —
Усьо в „Базарі Сокольськїму“ маєш!

А маляр то фарби й палети дістане
І кисти, і крейдки чи може вішери,
І до рисунків знайдуть ся папери —
Ліній, райсбрети — а всьо, кажу, тає,
І бльоки і сшитки, нотатки чудоні,
Всьо то є в „Сокольськїм Базарі“ у Львові.

А як знога хочеш свій покій прибрати
В гуцульські вироби, прегарні вазони
Маюлікові — сині і червоні —
Піемиски гуцульські, і дзбаночки мати —
З фабрики кахлів Левинського Івана
В Базарі „Сокола“ всьо кожний дістане.

Спинки, дармовіси з гербом руским нашим,
Притискачі з портретом патріотів славних
Або гуцульські топірці — із давних
Часів всім звісні — там звеселят ваше
Гнеть око — бо вони наші, українські —
Тож всьо купуймо в „Базарі Сокольськїм“!

Ба ще й там, Брате, можеш заробити,
Як тільки льосів „Сокола“ набудеш —
Колиж і на „Наші Звуки“ не забудеш,
Гнеть співом зможеш світ весь звеселити...
Там купиш паперців українських порядно...
Купуймо в Базарі „Сокола“ громадно!

Або як хочеш портрет власний мати —
То лиш фотографію там треба зложити,
А хочеш диплом, грамоту зробити
Чого тобі по землях далеких блукати?
Не шукай артистів по світі докола —
А тільки удай ся у Базар „Сокола“!

Базар „Сокола“ й на продаж купує
Краватки, гафти і всякі вироби
Ручні артистичні — і певно заробить,
Як з своїм виробом хто там помандрує
І хто товар свій там хотів би збути —
Се „Базар Сокольський“, прошу не забути.

Чогож тобі у склепи чужі ще ходити,
В своїх купиш, Брате, сеж інтерес певний,
Купиш добре й будеш патріот ще ревний,
Бо своїм власним даєш заробити — — —
Ніякий склеп з руским не піде у парі,
Тож всьо купуйте в „Сокольськїм Базарі“,
при ул. Рускій ч. 1. у Львові.
(ріг улиць Рускої і Бляхарської).

(5—10)

Найновіший твір

Л. Лопатинського

ПАРАЦЯ

комедія в 3 актах зі сьпівами

(з побуту літників)

відзначає ся невичерпанім ювіальнім гумором і жвавим діалогом. Ся комедія збогачує знатно галерію типів у наших народних штуках так в кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуацій і характерів розмішена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедія надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії упослідженім недотепою, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

— Ціна 2 кор. —

Набути можна у накладчика С. Горука у Львові, пл. Домбровського ч. 1, і в книгарнях.

Їдьте лишень на Гамбург!

пишуть своїм кривним і знакомим тії, котрі вже раз дорогу тую перебули.

Кораблі нашого товариства осягнули під зглядом скористи і безпеченства сьвітову славу. Подорож від границі прускої до Гамбурга триває лиш 20 годин, і коштує 9 злр. 80 кр., если подорож тую підняло ся після наших вкавівок. **До Канади вчислаємо наших пасажерів особними пароходами**, котрі їдуть просто до Канади, і не треба нігде пересідати! Подорож до Канади і Америки є на Гамбург найкоротша і найдешевша.

Жадайте наших проспектів і цінників їзди, котрі пересилаємо безплатно.

Руска кореспонденція! Рускі урядники!

Фальк & Со.

Hamburg, Americahaus

Raboisen u. Ferdinandstrasse

87 (59 ?)

Ц. к. упр. гал. акц.

Банк

Гіпотечний

Відділ депозитовий

принймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, принймає до перешованя папери партієні і дав на них завдатки.

Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв.

Депозити сховкові

(Safe Deposits)

За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталеній касі паніпрій сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно перешовувати може своє майно або важні документи.

Під тим зглядом поробив Банк гіпотечний як найдоділийши зарядженя. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.

В книгарни Товариства ім. Шевченка, в книгарни Ставропільській можна дістати отей праці видані проф. д-ром Ів. Копачом:

Будучність гімназий. Ціна 1 К.

Партийна політика і морал. Ц. 50 с.

Родинне жите (під розвагу руским „соколкам і паннам“). Ц. 50 с.

Соціалізм, етика і політика (під розвагу „старшим і молодшим“). Ц. 50 с.

Три перші праці зладжені на основі творів професора берлінського університету д-ра Фрідріха Паульзена.

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатинський.

Сольо терно

оповіданє з льотерійних пригод

— Ціна 30 сот. —

Набути можна в Ставропільській книгарни.